

Győri Ítéltábla
Pf.IV.20.174/2013/3.szám

A Győri Ítéltábla a dr. Presser Zoltán ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Karlosák Edina ügyvéd által képviselt **alperes** ellen szerződés megszegésével okozott kár megtérítése iránti perében a Tatabányai Törvényszék 2013. április 4. napján kelt 26.P.20.407/2011/32. számú ítélete ellen az alperes részéről 33. szám alatt és a felperes részéről 34. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a marasztalás tőkeösszegét 12.420.568,- (Tizenkettőmillió-négyszázhuszezer-ötszázhatvannyolc) Ft-ra felemeli. Köteles megfizetni az alperes 7.122.165,- (Hétmillió-egyszázhuszonkettőezer-egyszázhatvanöt) Ft után 2009. január 1-től, míg 5.529.421,- (Ötmillió-ötszázhuszonkilencezer-négyszázhuszonegy) Ft után 2010. január 1-től az elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű kamatot.

Az elsőfokú ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezéseit mellőzi és kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül összesen 700.000,- (Hétszázezer) Ft első- és másodfokú perköltséget, ezt meghaladóan a felek viseljék az eljárásban felmerült költségeiket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Tatabányai Törvényszék a fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 7.915.805,-Ft-ot kártérítés címén és ezen összeg után 2009. január 1. napjától a kifizetés napjáig a mindenkori törvényes mértékű késedelmi kamatot.

A törvényszék a felperesnek a lehetetlenülésre, az együttműködési kötelezettség megszegésére és ajánlati kötöttségre alapított kereseti kérelmeit elutasította. Rendelkezett, hogy a felmerült 1.256.000,-Ft eljárási illetéket a Magyar Állam viseli. Kötelezte a törvényszék a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 582.370,-Ft perköltséget. Megállapította, hogy egyéb költségeiket a felek maguk kötelesek viselni.

A felperes a módosított kereseti kérelmében 13.214.226,-Ft összegű kártérítés és ennek 2009. január 1. napjától járó törvényes késedelmi kamatai és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Előadta, hogy a felperes és az alperes önkormányzatok között 2006. május 30. napján határozott időre, azaz 2009. december 31. napjáig együttműködési keretszerződés jött létre a közös körjegyzőség, az alapfokú iskolai oktatás, a védőnői szolgáltatás, a zeneiskola és az orvosi ellátás működtetésére, finanszírozására.

A szerződés VI. pontja csak a másik fél lényeges és felróható szerződésszegésére tekintettel tette lehetővé a keretszerződés felmondását. A felek rögzítették, hogy a szerződésből származó és a másik félnek okozott kárt a károkozó megtéríteni köteles, a kár mértékének számítási alapja pedig a szerződés időtartama. A felmondást a támogatási feltételek megváltozása is lehetővé tette.

Az alperes képviselőtestülete 2007. június 27-én meghozott 42/2007. számú határozatával a körjegyzőségből kilépett. Ennek következtében 2008. január 1. napjától megszűnt a két település a körjegyzősége.

A felperes a kereseti kérelme elsődleges jogalapjaként arra hivatkozott, hogy a keretszerződés az alperesnek felróható okból, a kilépésével lehetetlenült. Másodlagosan a Ptk. 318. §. és 339. §. alapján szerződésszegéssel okozott kár címén kérte megtéríteni az általa megjelölt összeget.

Rámutatott, hogy a körjegyzőségből való kilépés a helyi önkormányzatokról szóló 1990.évi LXV. törvény (Ötv.) alapján az alperest megillető szabad társulás joga gyakorlásával a peres felek határozott időre kötött keretszerződése tekintetében szerződésszegő magatartásnak minősül.

Hivatkozott arra is, hogy az alperes az együttműködési kötelezettségének sem tett eleget, mivel nem működött együtt a felperessel a kilépés okaként megjelölt, a körjegyző munkavégzésével kapcsolatos problémák feltárása és lehetséges megoldása körében, és a konkrét kilépési szándékáról sem tájékoztatta előzetesen a felperest.

Negyedlegesen 4000.000.- forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest arra hivatkozással, hogy a felek közti egyeztetés körében az alperes 8.000.000,-Ft megfizetését vállalta két egyenlő részben, amelynek első részlete 2011. március 31-én járt le. Az alperes késedelembe esett az első részlet teljesítésével megszegve ezzel az ajánlati kötöttség alapján ekörben létrejött szerződést.

Az alperes a kereset elutasítását kérte a felperes perköltségben marasztalása mellett.

Állította, hogy a felek a keretmegállapodással nem arra vállaltak kötelezettséget, hogy a szerződés időtartama alatt valamennyi, ott megjelölt intézményt közösen fenntartják, hanem azok finanszírozásának módját rendezték a közös működtetés időtartama alatt. A keretszerződés célja nem a közös üzemeltetésű intézmények létrehozása volt, hanem a már korábban is közösen fenntartott intézmények működési módját és szabályait fektette le. A szerződés megszűnése is csak a finanszírozási elveket szüntette volna meg, de nem magukat az intézményeket. A keretmegállapodás maga is hivatkozik arra, hogy az ott rögzített elvek betartásával a felek az egyes intézményekre külön-külön társulási megállapodásokat kötnek.

Kifejtette az alperes, hogy a per tárgyát képező szerződés nem tekinthető a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény (Társulási tv.) alapján megkötött társulási megállapodásnak, mivel nem felel meg a törvény 8. § (4) bekezdésében foglaltaknak.

Az alperes a Ptk. 200. §. (2) bekezdés 239. §. (1) bekezdés alapján hivatkozott együttműködési keretszerződés részleges érvénytelenségére is.

A szerződés VI. pontja semmis, mert a társulásban részt vevők számára a jogszabály által biztosított felmondási jogot korlátozza, sérti az Ötv. 41.§. (2) és a Társulási tv. 4.§. (2) bekezdésébe foglaltakat. A szerződés VI. pontjának érvénytelensége esetén az alperes körjegyzőségből való kiválása kártérítési felelősséget nem alapozhat meg.

Az alperes kitért arra, hogy a keretszerződés teljesítése az alperesnek nem felróható, érdekbeli okokból vált lehetetlenné, mivel - a felperes együttműködésének hiánya miatt - nem elmozdítható körjegyző nem megfelelő munkavégzése az alperesi önkormányzat működését akadályozta és ellehetetlenítette.

Az alperes hivatkozott a felperest terhelő kárenyhítési kötelezettség elmulasztására is, mivel a felperes a környező településeket ("**Település**"1, "**Település**"2, "**Település**" 3) érintően nem kezdeményezte a körjegyzőség létrehozását, noha ezzel a felmerülő költségeit, kárát csökkenthette volna.

A kár 50-50 %-os megosztását azért látta indokoltnak, mivel a felperes a körjegyző munkájával kapcsolatos problémák megoldásában nem működött közre.

Rámutatott, hogy a kár összege meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy "**A**" jegyző kinevezésére a felperes önkormányzatnál - a könyvszakértő által figyelembevett - 2008. január 1. napja helyett csak 2008. április 1. napjától került sor.

Beszámítási kifogással élt arra hivatkozással, hogy 10.876.831,-Ft összegű kár érte az alperest a körjegyzőség - felperesnek is felróható - megszűnéséből eredően.

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet részben ítélte megalapozottnak.

Az Ötv 41. §. (1) (2) bekezdései és a társulási törvény 2.§. 3.§. 4. §. (2) bekezdése, 5. §. (1) bekezdése valamint a megállapodás - abban rögzített - tárgya és célja értelmezésével megállapította, hogy a felek között létrejött együttműködési keretmegállapodás határozott időre kötött társulási szerződésnek minősül.

Az elsőfokú bíróság nem fogadta el az alperes szerződés részleges érvénytelenségére alapított védekezését.

Rámutatott, hogy sem a társulási törvény, sem az önkormányzati törvény nem ír elő az abban foglalt megsértése esetén érvénytelenségi, vagy semmisségi jogkövetkezményt. A Ptk. 200.§. (1) bekezdése alapján - jogszabályi tiltás hiányában- a felek a törvényi rendelkezésektől eltérően is szabályozhatták mind a felmondási okokat, mind a szerződés időtartamát és annak tartalmát is szabad akaratuk szerint határozhatták meg. A társulási törvény 8. §. (4) bekezdés f.) pontja kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a társulási

megállapodás tartalmazza a társuláshoz való csatlakozás és a társulási megállapodás felmondásának részletes szabályait .

A megállapodás VI. pontja az alperes által felhívott törvényi rendelkezésekbe nem ütközik, így a Ptk. 200.§. (2) bekezdés alapján semmissége nem állapítható meg.

A törvényszék megállapította, hogy az alperes a határozott idő letelte előtti - és a VI. pontban írt feltételek bekövetkeztének hiányában - történő kiválással megszegte az együttműködési keretszerződésben foglaltakat, ezért a felperes kártérítési igényének jogalapja a Ptk. 318. §. és 339. §. alapján megalapozott.

Az alperes ekörben alaptalanul hivatkozik arra, hogy az önkormányzati törvény az alperesnek lehetőséget biztosított a körjegyzőségből való kiválásra, mivel a kiválást a felek a szerződés VI. pontjában szabályozott kárfelelősséghez kötötték.

A körjegyző sérelmezett tevékenysége, és az ezzel kapcsolatos felperesi magatartás sem indokolja a határozott idejű szerződés felmondását. A körjegyző munkájával kapcsolatos hiányosságot a felperes önkormányzat nem észlelt, az alperes pedig - a **"Település"**⁴ ...1 hrsz-ú ingatlannal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség elmulasztásán túl - egyéb, lényeges hiba kivizsgálását írásban nem indítványozta.

A kárenyhítés elmulasztása kérdésében a törvényszék elfogadta a felperes azon érvelését, hogy 2007-2008. évben az önálló hivatal kialakításának és az új éves költségvetés elfogadásának számos teendője miatt a társulásra alkalmas más településsel való kapcsolat kialakítására nem volt módja. Ez okból a törvényszék a 2008. évre eső többletterhek kárként történő érvényesítését indokoltnak látta.

2009. évre azonban már bizonyossá vált, hogy az alperes nem kívánja visszaállítani a körjegyzőséget, és az önálló hivatal felállítása és az önálló jegyző alkalmazása pedig lényeges többletkiadással jár, ezért elvárható volt a felperes önkormányzattól, hogy amennyiben arra lehetőség van, úgy eljárjon annak érdekében, hogy a környező településekkel körjegyzőséget hozzon létre. Ennek elmulasztása miatt a törvényszék a 2009. évre vonatkozóan előterjesztett kártérítési igényt nem ítélte megalapozottnak (Ptk. 340. §. (1) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság a kártérítés összegét a perben beszerzett aggálytalan, a felek által nem vitatott könyvszakértői vélemény alapján állapította meg. A szakvéleményben levezetett számítás szerint a kiválás következtében a felperesnél 2008. évben 7.915.805,-Ft, míg 2009. évben 5.529.421,-Ft kár keletkezett.

Az elsőfokú bíróság - a fentiek alapján - 7.915.805,-Ft összegű kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest.

A törvényszék a felperes Ptk. 312.§. alapján előterjesztett érvelését nem fogadta el.

A lehetetlenülés alapvetően a feleken kívüli, külső okból bekövetkező teljesítési akadály. Jelen esetben azonban az alperes a körjegyző munkavégzésével kapcsolatos problémát nem a megfelelő módon, hanem a körjegyzőségből való kilépéssel oldotta meg, megszegve ezzel a keretszerződésben foglaltakat.

A felperes negyedleges kereseti kérelmét arra alapította, hogy a peres eljárás folyamán az alperes vállalta, hogy kártérítésként fizet a felperes részére 2011. március 31. napjáig 4.000.000,-Ft-ot és 2012. március 31-ig a további 4.000.000,-Ft-ot.

A törvényszék rámutatott, hogy a peres fél egyezség kötése irányuló egyoldalú nyilatkozata szerződéses ajánlati kötöttséget a Ptk. 211. §. (1) bekezdése alapján nem eredményez. A felek szándéka nem szerződéskötésre irányult, hanem a jogvita rendezése, a per egyezséggel történő befejezése érdekében egyeztetést folytattak, ennek során az alperes az egyezségi ajánlatát visszavonta.

A bíróság Ptk. 240. §-a alapján a felek megállapodását nem hagyta jóvá, így az alperes ajánlata szerződéses kötelezettségvállalásként nem értékelhető.

A törvényszék az alperes beszámítási kifogását is alaptalannak ítélte. Az alperes a saját szerződésszegésével önmagának okozott kárt, amelyet a felperesre nem háríthat.

A törvényszék a perköltségről a felek személyes illetékmentességének figyelembevételével a Pp. 81. §. (1) bekezdése alapján döntött a felperes 38 % mértékű pernyertességére és az általa előlegezett szakértői díjakra is figyelemmel.

A felperes a fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és az alperes módosított kereseti kérelem szerinti marasztalását, és a perköltség - csatolt önkormányzati határozat szerinti - megállapítását kérte.

Hangsúlyozta, hogy környező települések polgármestereit, főjegyzőjét szóban kereste meg a körjegyzőség alapítása tárgyában, akik ettől nemcsak a peresített időszakban, hanem azt követően is elzárkóztak.

Rámutatott, hogy a földrajzi távolság és a közlekedési nehézségek miatt az ügyintézés **"Település"3**, vagy **"Település"2** a **"Település" 5** lakosoknak jelentős többletterhet jelentene.

Az állami támogatás lakosságárányos elosztása miatt a körjegyzőség felállítása a környező, lényegesen nagyobb lélekszámú településsel a felperes számára kevésbé gazdaságos.

A felperes tehát kárenyhítési kötelezettségének 2009. évre vonatkozóan is eleget tett, így a 2008-2009. évekre felmerülő 13.214.226,-Ft kár és kamatai megtérítésére alappal tart igényt.

Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelem elutasítását kérte. Másodlagos kérelme a marasztalás összegének 1.780.540,-Ft-ra, harmadlagosan 3.561.083,-Ft-ra, negyedlegesen 7.122.166,-Ft-ra történő leszállítására irányult.

Az elsőfokú eljárásban előadottakat összefoglalva hivatkozott arra, hogy a keretszerződés VI. pontja a társulási törvény 4. §. (2) bekezdésébe ütköző módon az önkormányzatokra nézve hátrányosan, az önkormányzati jogait (Ötv. 41.§. (2) bekezdés) sértve határozta meg a szerződés felmondásának lehetőségét.

Az Ötv. 41. §. (3) bekezdése szerint a társulási megállapodás egyes feltételeit törvény - jelen esetben a társulási törvény - meghatározhatja. A társulási törvény 4. §. (2) bekezdése pedig

akként rendelkezik, hogy a társulási megállapodást felmondani - az (1) bekezdés e.) pontjában foglalt kivétellel - a naptári év utolsó napjával lehet. A felmondásról szóló - az (1) bekezdésben meghatározott szavazataránnyal hozott - döntést a képviselő testület legalább 3 hónappal korábban köteles meghozni és a társulás tagjaival közölni.

Az önkormányzatok tehát a körjegyzőségi társulás felmondásának jogát nem szabadon, hanem az Ötv. 41. §. (3) bekezdése alapján alkalmazandó társulási törvény idézett, kógens rendelkezéseinek figyelembevételével határozhatják meg.

A VI. pont részleges érvénytelensége megállapításának - az elsőfokú ítéletben írtakkal szemben - nem képezi akadályát az a körülmény, hogy az Ötv. és a társulási törvény nem mond ki érvénytelenségi jogkövetkezményt, annak semmissége a Ptk. 200. §. (2) bekezdése alapján is megállapítható.

Ez esetben az alperes körjegyzőségből történő kilépése szerződésszegésként nem értékelhető, így kártérítési igényt a felperes javára nem alapoz meg.

A VI. pont érvénytelenségére vonatkozó érvelés mellőzése esetén kérte figyelembe venni, hogy a társulási törvény 4. §. (2) bekezdése - a Ptk. 205.§. (2) bekezdése alapján - a felek szerződéses viszonyának részét képezi, azaz a szerződés „rendes felmondásának lehetőségét” biztosítja az alperes számára. Ennek figyelembe vételével az alperes kilépése a körjegyzőségből szerződésszegést nem valósított meg, így ez esetben is a kereset elutasítása indokolt.

Az alperes fenntartotta azon álláspontját, miszerint a Ptk. 207. §. (1) bekezdésében írtak helyes alkalmazásával a perbeli keretszerződés célja és tárgya akként értelmezendő, hogy a keretszerződés határozott időtartama csak a közös fenntartású intézmények finanszírozásának módjára és nem a fenntartására vonatkozott.

A szerződéskötés körülményeinek értékelése és a kikötés nyelvtani értelmezése is azt támasztja alá, hogy a felek szerződéses akarata nem terjed ki arra, hogy a már korábban, határozatlan időre létrehozott körjegyzőséget határozott idejűvé alakítsák. A megállapodás tartalmának fentiek szerinti értelmezése pedig - az alperes szerződésszegése hiányában - a kereset elutasítását eredményezi.

Az alperes kitért arra, hogy a körjegyzőség 4 év időtartamban történő fenntartására vonatkozó kötelezettségvállalás az Ötv. 41. §. (2) és 39. §. (3) bekezdésébe is ütközne.

Az alperes kifejtette, hogy a körjegyzőségből kiválás szerződésszegésként értékelése esetén is a kártérítési felelősség megállapításának valamennyi feltétele vizsgálandó. Ekörben az állapítható meg, hogy a kiválásról szóló határozat meghozatalakor az alperes úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.

A meghallgatott tanúk vallomásait részletesen értékelve kifejtette, hogy a körjegyző munkavégzésének hiányosságai - köztük a **"Település"4 ...1 hrsz-ú ingatlannal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség elmulasztása** - az alperes önkormányzat működését teljes mértékben ellehetetlenítette. Az alperes ezzel kapcsolatosan a felperes polgármesterét írásban nem kereste meg, de a két község több évtizedes együttműködésében az írásbeliség nem is volt gyakorlat.

A felperes önkormányzatnak a probléma megoldása körében mutatott passzivitása miatt az alperes egyetlen megoldási lehetősége a kiválás volt.

Az alperes ismételten hivatkozott arra is, hogy a felperes 2008. és 2009. évekre vonatkozóan sem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének.

A kiválásra vonatkozó döntés 2007. június végén született, így fél év állt rendelkezésére a felperesnek arra, hogy megkísérelje a szomszédos településekkel körjegyzőség létrehozását. Ennek elmulasztása miatt a Ptk. 340.§. (1) bekezdés második fordulata alapján a kereseti kérelem teljes elutasítása indokolt.

A kilépésről szóló határozat meghozatalától számított 1 év elteltével, azaz 2008. év júniusára azonban kétséget kizáróan elegendő idő állt a felperes rendelkezésére az alperes kilépésével előálló hátrányok kiküszöbölésére. Ez esetben az őt ért kár összege a 2008. év vonatkozásában javára megállapítható kártérítés fele összege, azaz 3.561.083,-Ft.

Sérelmezte az alperes, hogy a törvényszék a kármegosztás elutasításának indokaira nem tért ki. A bíróságnak vizsgálnia kellett volna, hogy a szerződésszegésként értékelt kiválásra azért került sor, mert a felperes a Ptk. 277. §. (4) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségét és a keretszerződést is megszegve nem törekedett a körjegyző hiányos munkája miatt kialakult tarthatatlan helyzet megoldására.

A körjegyző tekintetében a munkáltatói jogokat a két község polgármestere közösen gyakorolta, így az ezzel kapcsolatos problémák megoldására csak a polgármesterek együttműködésével kerülhetett volna sor. A felperes passzivitására tekintettel az 50-50 %-os kármegosztás indokolt, ami a marasztalás összegének - az alperes másodlagos fellebbezési kérelme szerint - 1.780.540,-Ft-ra történő leszállítását eredményezi

A szakértő a 2008. évre vonatkozóan a felperes kárának összegét 7.915.805,-Ft-ban munkálta ki, annak figyelembevételével, hogy "A" jegyző már 2008. január 1. napjától ellátta munkakörét. "A" azonban csak 2008. április 1. napjától került kinevezésre, így a 2008. évre eső kárösszeg helyesen 7.122.166,-Ft. A negyedleges fellebbezési kérelem, azaz a marasztalás összegének 7.122.166,-Ft összegre történő leszállítása a 2008.évi kárösszeg számszaki pontosításán alapul.

Az alperes a fellebbezésében kitért arra, hogy téves az elsőfokú bíróság lehetetlenüléssel kapcsolatosan elfoglalt álláspontja is.

A körjegyző elégtelen munkája működésképtelenné tette az önkormányzatot. A munkáltatói jogok közös gyakorlása miatt a probléma megoldásához a polgármesterek együttes fellépésére lett volna szükség, amitől azonban a felperes elzárkózott. Ez alapján az alperes részéről az érdekbeli lehetetlenülés bekövetkezett. A felperesnek felróható lehetetlenülés miatt az alperes kártérítés megfizetésére nem kötelezhető.

A fentiekben kifejtettek alapján az is megállapítható, hogy a körjegyzőség megszűnéséért a felperes is felelős az együttműködési kötelezettség megszegése miatt. A körjegyzőség megszűnése az alperesnek összesen 10.876.831,-Ft többletköltséget okozott, amelynek megtérítésére a felperes köteles. Ennek beszámítását kérte az alperes a felperes által követelt kártérítés összegébe.

A felperes fellebbezése megalapozott, az alperes fellebbezése kis részben megalapozott.

Az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, a bizonyítékokat a Pp. 206. §-ban írtaknak megfelelően, okszerűen értékelve helyes tényállást állapított meg, amelyből levont jogi következtetései, és annak indokai - a kárenyhítési kötelezettség és a megtérítendő kár összege körében kifejtettek kivételével - helytállóak.

Az ítéletábra osztotta a törvényszék a keretszerződés értelmezésére vonatkozó álláspontját. A keretszerződés a megállapodás tárgyáról rendelkező III. pontja egyértelműen rögzíti a felek azon elhatározását, miszerint „a jövőben is, közösen társulási formában működtetik” az ott megjelölt intézményeket, köztük a körjegyzőséget is.

Az idézett rendelkezés szerint a szerződés nemcsak a közös finanszírozást, hanem - a fentiekben deklaráltan - a közös működtetést és fenntartást is célul tűzi. A közös finanszírozás bármely módja szükségszerűen feltételezi az így működtetett intézmény létét, fenntartását.

A szerződés III. pontjának az egyes intézményekre vonatkozó külön-külön társulási megállapodások megkötésére utaló rendelkezése nem cáfolja a szerződés tartalmának fentiek szerinti értelmezését, mivel nincs törvényi akadálya annak, hogy a keretszerződéssel közösen finanszírozni és fenntartani vállalt intézmények működtetésének további feltételeit, részletszabályait a felek külön szerződésben rögzítsék.

Az alperes által hivatkozott előzmények, azaz a körjegyzőség 1990-es évekre visszanyúló közös működtetése, és az ezzel összefüggő - a keretszerződés megkötését közvetlenül motiváló - elszámolási problémák nem adnak alapot a megállapodás akkénti értelmezésére, hogy az csak a közös finanszírozást érintően tartalmaz kötelezettségvállalást.

A szerződés alperes általi értelmezése sem mentesítené azonban az alperest a működtetés finanszírozását érintően vállalt - és mindkét önkormányzat költségvetését lényegesen érintő - kötelezettség kilépéssel történő megszegése alól.

A kilépésből eredően kára akkor is keletkezett a felperesnek, ha az alperes ezen döntésével nem a körjegyzőség közös fenntartására, hanem „csak” a körjegyzőség közös finanszírozására vonatkozó kötelezettségét szegte meg.

Alapvetően hivatkozik az alperes a keretszerződés VI. pontjának semmisségére is.

Az elsőfokú bíróság ekörben helytállóan fejtette ki, hogy tiltó rendelkezés hiányában a felek a jogszabálytól eltérően is szabályozhatták mind a felmondási okokat, mind a szerződés időtartamát és annak tartalmát is szabad akaratuk szerint állapíthatták meg. A társulási törvény 8. §. (4) bekezdés f.) pontja kifejezetten lehetőséget biztosít a társulási megállapodás felmondása részletes szabályainak meghatározására.

Az Ötv. 39. §. (3) bekezdése, illetőleg a társulási törvény 4. §. (2) bekezdése biztosítja az önkormányzat számára a kiválás lehetőségét, azonban nem tiltja az ahhoz kapcsolódó egyéb polgári jogi kötelezettségvállalást.

A törvény indokolásában foglaltakra tekintettel az ítéletábra kiemeli, hogy a társulási törvény 4. §. (2) bekezdése elsősorban a létrehozott társulás gazdasági stabilitását, a

gazdálkodás biztonságát hivatott biztosítani azzal, hogy a felmondás a naptári év utolsó napjával történhet. Nem zárja ki azonban annak lehetőségét, hogy az önkormányzatok polgári jogi jogviszonyok alanyaiként - és a társulási szabadság elve talaján - egyéb kötelezettségeket vállaljanak, ezen belül kártérítési felelősséghez kössék az adott társulási forma és a hozzá kapcsolódó finanszírozási mód fenntartására vállalt kötelezettség teljesítését.

A keretmegállapodásban a felek a kártérítést nem eredményező felmondás lehetőségét a másik fél súlyos szerződésszegéséhez köttették. A társulási törvény 4. §. (2) bekezdésének kógens szabályként értelmezése, azaz beemelése a szerződésbe - a fellebbezésben írtak szerint, - nem csak a felek megállapodásban rögzített akaratával lenne ellentétes, hanem elmosná a társulási törvény 5. §. (1) bekezdésében írt határozott és határozatlan idejű társulások közti különbségeket, elnehezítve ezzel az önkormányzatok hosszabb távú gazdasági terveinek megvalósítását.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az alperes a körjegyzőségből való kilépéssel a keretmegállapodás V. és VI. pontjait megszegte, amelynek következtében a körjegyzőség megszűnt (BH 2011/119.), amelyből eredően a felperest kár érte.

Az alperes kártérítési felelőssége a Ptk. 318. §. és 339. §. (1) bekezdése alapján fennáll.

Az alperes által a Ptk. 339.§. (1) bekezdés alapján, a kimentés körében előadottakra tekintettel az ítéltábla rámutat, hogy az alperes önkormányzat nem az általános elvárhatóság szerint járt el, amikor a körjegyző nem bizonyított munkavégzési hiányosságait a körjegyzőségből való kilépéssel kívánta orvosolni.

A körjegyző munkájával kapcsolatos problémák - noha alperes állítása szerint több évre nyúlnak vissza - kivizsgálásra nem kerültek, az alperes fegyelmi eljárást nem kezdeményezett, a hiányosságok konkrét megjelölésére és bizonyítására nem került sor, különös tekintettel arra, hogy a felperes önkormányzat hasonló mulasztásokat nem tapasztalt. Az alperes konkrét, egyértelmű, a felperes önkormányzat által mérlegelhető megoldási javaslatot sem terjesztett elő. Ennek elmaradására az alperes polgármesterének „tapasztalatlansága” nem szolgálhat magyarázatul.

A jelentős részben az elmaradt állami támogatásból, valamint a kilépés következtében szükségszerűen távozó körjegyzőnek fizetett juttatásokból álló kártérítés összegszerűségét az ítéltábla a perben beszerezett, és a felek által elfogadott könyvszakértői vélemény alapján állapította meg.

Az ítéltábla elfogadta az alperes azon hivatkozását, hogy a törvényszék a 2008. évi kártérítés meghatározásánál nem értékelte, hogy "A" 2008. január 1. napja helyett, 2008. április 1. napjától kezdődően látja el a jegyzői feladatokat, ezért bérköltsége ezen időponttól vehető figyelembe.

A kártérítés 2008. évre megállapítható összege 7.122.166,-Ft, a 2009. évben felmerült kár 5.529.241,-Ft, amelyek együttesen adják ki a marasztalás bíróság által meghatározott összegét.

A törvényszék a kárenyhítési kötelezettség elmulasztása miatt a 2009. évre előterjesztett kárigényt elutasította és a 2008. évben felmerült, 7.915.805,-Ft kártérítés megtérítésére kötelezte az alperest.

A Legfelsőbb Bíróság (Kúria) azonban több eseti döntésében kifejtette, hogy a kárenyhítési kötelezettségnek határt szab egyrészt az, hogy annak teljesítése ne jelentsen a károsult számára aránytalanul nagy terhet, másrészt az a józan gazdasági megfontolás, amely szerint a kárenyhítés célja a károsultat ért vagyoni hátrány csökkentése és nem a károkozónak a kártérítéstől való mentesítése (BH 1987.450.).

A Ptk. 340. §. (1) bekezdés alapján sem várható el a felperestől, hogy a szomszédos, lényegesen nagyobb lélekszámú települések egyikével létrehozott, kevesebb előnnyel járó (terhesebb utazási távolság a lakosoknak, az állami támogatás elosztásának kedvezőtlenebb aránya stb.) körjegyzőségi társulást hozzon létre, az alperesre háruló kártérítési felelősség teljesítésének megkönnyítésére. A felperest terhelő kárenyhítési kötelezettség nem terjedhet addig, hogy annak eleget téve, az őt is megillető szabad, önkéntes társulás elve szenvedjen csorbát.

A fentiek alapján a kárenyhítési kötelezettség elmulasztása a felperes terhére 2008. és 2009. évekre sem állapítható meg, ezért az ítéletábra a felperes fellebbezésének - a "A" jegyző munkaviszonyára tekintettel alkalmazott, a fentiekben már kifejtett számszaki korrekció mellett - helyt adott.

Nem osztotta az ítéletábra az alperes 50-50 %-os kármegosztásra irányuló álláspontját. A kár bekövetkezte és a felperes eljárása között sem oki, sem részoki összefüggés nem állapítható meg.

Az ennek alátámasztására előadott, a körjegyző munkavégzésével kapcsolatos problémákra utaló érvelést az ítéletábra az alperes kimentése körében értékelte, az ott kifejtettek a kármegosztással összefüggésben is irányadók.

A felperes önkormányzatot a Ptk. 277. §. (1), (4) bekezdése, valamint a keretszerződés alapján terhelő együttműködési kötelezettség általánosságban nem értelmezhető, az nem terjedhet ki az alperes által konkrétan meg nem határozott, bizonyított tényekkel alá nem támasztott és a felperes által közvetlenül nem tapasztalt problémák alperes helyetti megoldására. Az együttműködési kötelezettség megszegése akkor terhelne a felperest, ha a közösen foglalkoztatott körjegyző munkavégzését érintő, alperes által írásban kezdeményezett vizsgálat lefolytatását, vagy a körjegyző bizonyított munkavégzési hiányosságát kiküszöbölő, az alperes által egyértelműen vázolt megoldástól indokolatlanul elzárkózik.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra az alperes által előterjesztett, a kármegosztásra, és a kárenyhítési kötelezettség elmulasztására alapított alperesi fellebbezési kérelmeket elutasította.

Osztotta az ítéletábra a törvényszék lehetetlenüléssel kapcsolatosan elfoglalt álláspontját is. Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a lehetetlenülés alapvetően a feleken kívüli, külső okból bekövetkező teljesítési akadály. Jelen esetben a keretszerződés teljesítése, azaz a körjegyzőségi társulás fenntartása és a szerződésben írt módon történő finanszírozása

objektív akadályba nem ütközött, hanem az alperes önkormányzat testületi döntése, a kilépés következtében szűnt meg.

Kitért az ítélőtábla arra, hogy önmagában a körjegyző munkavégzésének hiányosságai - még bizonyítottságuk esetén - sem lehetnek alkalmasak a mindkét önkormányzat érdekében fenntartott körjegyzőség működésének részben, vagy teljes mértékben történő ellehetetlenítésére, nem vezethetnek egy intézmény, egy társulási forma fenntartásának objektív kizártságához.

A megállapodás teljesítése felperesnek felróható lehetetlenülése a Ptk. 312. §. (3) bekezdése alapján nem állapítható meg, így az erre tekintettel előterjesztett beszámítási kifogás sem megalapozott.

A fentiekre tekintettel az ítélőtábla a törvényszék ítéletét a Pp. 253.§. (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.

Az ítélőtábla a perköltségről a Pp. 81. §. (1) bekezdése alapján a pernyertesség-pervesztesség aránya szerint döntött.

Az elsőfokú eljárásban a 20.933.905,-Ft pertárgyérték alapulvételével a felperes 60 %-ban lett pernyertes, a másodfokú eljárásban a felperes fellebbezési értéke 5.298.421,-Ft volt, amely 85 %-ban volt eredményes, az alperes fellebbezési értéke 7.915.805,-Ft volt, amely eredményre nem vezetett.

A fentiekből kiindulva a felperesnek járó első- és másodfokú perköltség összegét az ítélőtábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §. (2), (5) bekezdései alapján, a felperes által előlegezett szakértői díj arányos részét is figyelembe véve (185.166.-Ft), összesen 700.000,-Ft-ban állapította meg.

Az Itv. 5.§. (1) bekezdés b) pontja alapján mindkét peres fél személyes illetékmentes, ezért a feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Győr, 2014. június 11. napján

Dr. Zámbó Tamás sk.
a tanács elnöke

. Sarmon Hedvig sk.. Maurer Ádám sk.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó: